

ΕΝΩΠΙΟΝ ΠΑΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΞΩΔΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ - ΔΗΛΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Της ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΦΟΡΕΩΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ «ΑΡΓΩ», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Ηπείρου αριθμ. 41) και εκπροσωπείται νομίμως.

ΠΡΟΣ

- 1) Τον Υφυπουργό Υγείας Βασίλειο Κοντοζαμάνη
- 2) Τον Γενικό Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας Ιωάννη Κωτσιόπουλο
- 3) Την Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας
- 4) Τον Γενικό Διαχειριστή Κενών Θέσεων - Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, άπαντες κατοικοεδρεύοντες στην Αθήνα (οδός Αριστοτέλους αριθμ. 17)

* * *

Προς μεγάλη μας απογοήτευση πληροφορηθήκαμε περί της εκδόσεως της υπ' αριθμ. πρωτ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.84743/3.12.2019 (ΑΔΑ: ΨΕΡΣ465ΦΥΟ-8Ω6) τροποποίησης-συμπλήρωσης της αριθμ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.96899/12-12-2018 εγκυκλίου με θέμα «Διαδικασία μετάβασης ψυχικά ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης» (ΑΔΑ: 69ΧΖ465ΦΥΟ-ΓΒΕ). Με την παρούσα μας, επιφυλασσόμενοι παντός νομίμου δικαιώματός μας:

Διαμαρτυρόμεθα εντόνως για την έκδοση της παραπάνω εγκυκλίου, καθότι με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζετε ως νόμιμη την πρώτη εγκύκλιο, την οποία απλώς τροποποιείτε και συμπληρώνετε. Τούτο παρά το πλήθος εγγράφων διαμαρτυριών μας και παρά τις αλληπάλληλες συναντήσεις που είχαμε μαζί σας, κατά τις οποίες σας καταστήσαμε γνωστό αφενός το μη νόμιμο της πρώτης εγκυκλίου, η οποία αποτελεί σαφώς ψευδοερμηνευτική - ψευδοεφαρμοστική κανονιστική πράξη, αφετέρου το κατ' ουσίαν απαράδεκτο συγκεκριμένων ρυθμίσεων αυτής με συνέπεια σημαντικά προβλήματα εις βάρος των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών και του θεραπευτικού έργου των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης.

Παρά το γεγονός ότι η παραπάνω εγκύκλιος έκανε κάποια θετικά βήματα με το άνοιγμα στην κοινότητα, αναγνωρίζοντας δηλαδή την ανάγκη φιλοξενίας και ψυχικά πασχόντων που διαβιούν στην κοινότητα, ειδικώς είχε τονιστεί ότι παράλληλα παραβιάζει τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 2 ν. 2716/1999, 13 παρ. 1β της υπ' αριθμ. Α3α/οικ.876 ΚΥΑ (πρβλ. και άρθρο 3 παρ. 1 αυτής) και αντιβαίνει σε θεμελιώδη δικαιώματα των ψυχικά ασθενών, όπως είναι το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής από πλευράς του ασθενούς, κατόπιν αιτήσεώς του, της ΜΨΑ στην οποία επιθυμεί να φιλοξενηθεί καθώς και η εξασφάλιση της συναίνεσης του ασθενούς ως προαπαιτούμενο για κάθε ιατρική - θεραπευτική παρέμβαση. Τούτο κατά παράβαση της χάρτας δικαιωμάτων των ασθενών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας καθώς και της σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ν. 4074/2012), όπου ρητά προβλέπεται ο

σεβασμός στην θέληση του ατόμου με αναπηρία ακόμα και σε περίπτωση περιορισμένης δικαιοπρακτικής ικανότητας.

Διαμαρτυρόμεθα εντόνως για την έκδοση της παραπάνω νέας εγκυκλίου παρά τις θεσμικές δεσμεύσεις και διαβεβαιώσεις σας, ιδίως κατά την τελευταία πρόσφατη συνάντηση εργασίας μαζί σας την 7^η Νοεμβρίου, ότι θα δείτε το όλο θέμα με ιδιαίτερη προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη τα νομικά και ουσιαστικά προβλήματα που σας είχαμε εκθέσει και ότι θα ανακαλέσετε, άλλως τροποποιήσετε την πρώτη εγκύκλιο, αν μη τι άλλο, ενσωματώνοντας ως παράρτημα σε οποιαδήποτε σχετική νέα πράξη, τουλάχιστον την τήρηση συγκεκριμένου πρωτοκόλλου διαδικασίας μετάβασης, το οποίο έχουμε θέσει υπόψη σας και απολαμβάνει της εγκρίσεως της επιστημονικής κοινότητας.

Διαμαρτυρόμεθα εντόνως διότι και πάλι καλούμαστε να εφαρμόσουμε μια ακόμα εγκύκλιο που παρά τον νόμο θεσπίζει κανονιστικό πλαίσιο, παραβιάζοντας ή καταστρατηγώντας τις ισχύουσες διατάξεις, ενώ ουδέν θεραπευτικό πλαίσιο για τη διαδικασία μετάβασης του ασθενούς δεν θεσπίζει, παρότι η αναγκαιότητα αυτού αναγνωρίζεται ήδη από την πρώτη εγκύκλιο (σελ. 7 υπό ε), πλην όμως η θεσμοθέτησή του εκκρεμεί επί ένα ολόκληρο πλέον έτος. Είναι απορίας άξιον το γεγονός ότι, ενώ προβαίνετε σε τροποποίηση της εγκυκλίου, ούτε τώρα δεν λαμβάνετε πρόνοια για τον ορισμό σαφούς διαδικασίας που να συμπεριλαμβάνει τις αναγκαίες κατά τα επιστημονικά παραδεδεγμένα θεραπευτικές πράξεις για την ορθή μετάβαση ασθενούς από το νοσηλευτικό ίδρυμα στην κοινότητα καθώς μόνο αυτή ακριβώς αποτελεί το εχέγγυο της ορθής εφαρμογής της.

Επιπλέον, η νέα εγκύκλιος περιλαμβάνει ρυθμίσεις οι οποίες δημιουργούν νέα προβλήματα, τα οποία είχαμε επισημάνει στην από 13.11.2019 επιστολή μας που εστάλη ηλεκτρονικά, πλην όμως εσείς μας αγνοήσατε παντελώς. Και όμως, δια της νέας «εγκυκλίου», προκειμένου εντελώς πυροσβεστικά να αντιμετωπίσετε τα προβλήματα από το κλείσιμο ιδιωτικής κλινικής με 55 ασθενείς, εισάγονται - και πάλι ανεπίτρεπτα - νέες ρυθμίσεις που αφορούν μεταβάσεις ασθενών σε ΜΨΑ χωρίς καμία θεραπευτική προετοιμασία, σε θέσεις που ονομάζονται ως βραχείας παραμονής, αν και δεν προκύπτει από κανένα επιστημονικό-θεραπευτικό στοιχείο ότι θα είναι τέτοιες.

Το γεγονός αυτό, εκτός των άλλων προβλημάτων, συνεπάγεται τη μόνιμη μετατροπή των Μονάδων που θα φιλοξενήσουν τους παραπάνω ασθενείς, σε Μονάδες 19 ενοίκων, αντί του ανωτάτου επιτρεπομένου ορίου των 15 ενοίκων, κατά παράβαση των άρθρων 3 και 4 της υπ' αριθμ. Α3α/οικ.876 ΚΥΑ, μοιραία καθιστώντας τα μικρά άσυλα. Πέραν αυτών, με την νέα εγκύκλιο καταστρατηγούνται οι διατάξεις του άρθρου 8 της ανωτέρω ΚΥΑ, αφού λαμβάνοντας υπόψη την πραγματικότητα των ασθενών που φιλοξενούνταν στην προαναφερόμενη ιδιωτική κλινική (ως επί το πλείστον χρονίως πάσχοντες), οδηγούμαστε σε de facto μετατροπή των θέσεων βραχείας παραμονής σε μακράς.

Αναφερόμεθα και πάλι στην αλληλογραφία μας σχετικά με το θέμα και ιδίως στο από 15.1.2019 έγγραφό μας προς τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου

Υγείας, κοινοποιούμενο στην Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, στο από 31.7.2019 έγγραφό μας, απευθυνόμενο στον Υπουργό, τον Γενικό Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας και κοινοποιούμενο στη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, με την συνημμένη σε αυτήν γνωμοδότηση νομικού συμβούλου φορέα, στο από 13.11.2019 έγγραφό μας (δια ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), απευθυνόμενο στην Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας και κοινοποιούμενο στον Γενικό Γραμματέα και στον Γενικό Διαχειριστή Κενών Θέσεων, ενώ σας γνωρίζουμε ότι για το θέμα της διαδικασίας μετάβασης έχουμε υποβάλει την από 11.10.2019 αναφορά μας προς την Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με ψυχικές διαταραχές και την από 23.10.2019 αναφορά μας προς τον Συνήγορο του Πολίτη.

Καταγγέλλουμε την παραπάνω στάση σας ως αντιεπιστημονική και αντιθεραπευτική, αφού οδηγεί σε απαξίωση του θεραπευτικού και αποκαταστασιακού χαρακτήρα της μετάβασης των ασθενών από την κλειστού τύπου φροντίδα των ψυχιατρικών νοσοκομείων στην ανοιχτού τύπου φροντίδα στις στεγαστικές δομές στην κοινότητα και μετατρέπει ανεπίτρεπτα την μετάβαση αυτή των ασθενών σε μια στενά διοικητική πράξη με πλήρη έλλειψη θεραπευτικού και επιστημονικού υπόβαθρου.

Σας δηλώνουμε ότι:

α) Η παραπάνω εγκύκλιος και η τροποποίησή της καταπατούν το βασικό δικαίωμα των ασθενών, ανεξάρτητα του βαθμού λειτουργικότητάς τους, για συναίνεση στην όποια θεραπευτική ή αποκαταστασιακή πράξη σχετίζεται με αυτούς, όπως προβλέπουν ο ν. 2716/99, η Χάρτα δικαιωμάτων των ασθενών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και συνεπώς αντίκεινται στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και είναι παράνομες. Πέραν αυτού, δεν θεωρούμε ότι αποτελεί έγκυρο θεσμικό πλαίσιο της διαδικασίας μετάβασης ούτε η αρχική ούτε η νέα εγκύκλιος, ώστε να προκύπτει οποιαδήποτε υποχρέωσή μας προς εφαρμογή της, ενόσω μάλιστα εκκρεμεί η ενσωμάτωση του θεραπευτικού πλαισίου για τη διαδικασία μετάβασης του ασθενούς (σελ. 7 υπό ε της εγκυκλίου) επί ένα ολόκληρο έτος μέχρι σήμερα.

β) Σε κάθε περίπτωση, δεν προτιθέμεθα να εφαρμόσουμε καμία εγκύκλιο χωρίς την προηγούμενη νομοθέτηση σαφούς πλαισίου με νόμο ή κανονιστική πράξη (Υπουργική Απόφαση) καθώς και τη θεσμοθέτηση πρωτοκόλλου διαδικασίας μετάβασης, που να εξασφαλίζει την επιθυμία και πραγματική συναίνεση του ασθενούς και των συγγενών του, τη δημιουργία θεραπευτικής σχέσης με την ομάδα υποδοχής, τη γνωριμία και αλληλεπίδραση με τους λοιπούς ενοίκους της μονάδας και μία ελάχιστη δοκιμαστική περίοδο παραμονής, καθώς και χωρίς την κατάργηση της απαράδεκτης υποχρεωτικής τρίμηνης παραμονής στο πιθανόν ακατάλληλο πλαίσιο, η οποία ήδη έχει αποτύχει στην πράξη με δεκάδες μη επιτυχημένες θεραπευτικά μεταβάσεις.

γ) Σε κάθε περίπτωση, δεν φέρουμε καμία ευθύνη για την έκθεση σε κίνδυνο τόσο των προς μετάβαση ασθενών όσο και των ασθενών αλλά και του προσωπικού των Μονάδων μας, καθώς και για οποιαδήποτε βλάβη τυχόν υποστούν στην υγεία και σωματική τους ακεραιότητα λόγω της μη τήρησης

επιστημονικά και θεραπευτικά ορθής διαδικασίας μετάβασης κατ' εφαρμογή των ανωτέρω εγκυκλίων

δ) Θα διαφυλάξουμε με κάθε τρόπο το μέχρι σήμερα επιστημονικό και θεραπευτικό μας έργο στην αποασυλοποίηση και την ψυχιατρική μεταρρύθμιση καθώς και τα δικαιώματα των ασθενών οι οποίοι φιλοξενούνται στις Μονάδες μας, η θεραπευτική και αποκαταστασιακή πορεία των οποίων απειλείται από μία ακούσια και βεβιασμένη ένταξη στην ΜΨΑ που διαμένουν ασθενών που πιθανόν δεν ανταποκρίνονται στον χαρακτήρα της ΜΨΑ και στα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των νοσούντων της

ε) όπως ήδη γνωρίζετε, είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία με σκοπό την ορθή νομικά και επιστημονικά ρύθμιση της διαδικασίας μετάβασης, αλλά και για την εξεύρεση λύσης στο έκτακτο πρόβλημα που προέκυψε από το κλείσιμο της ιδιωτικής κλινικής, αναμένοντας σχετική πρόσκλησή σας να συνδράμουμε

Σας καλούμε να ανακαλέσετε άμεσα τις δύο ανωτέρω «εγκυκλίους» και να επανεξετάσετε με βάση όσα προαναφέρουμε και σύμφωνα με τις δεσμεύσεις σας το όλο θέμα ρύθμισης της διαδικασίας μετάβασης με τον ενδεδειγμένο νομικό και επιστημονικό τρόπο, με σεβασμό στις ισχύουσες διατάξεις και στα δικαιώματα των ασθενών και διασφαλίζοντας το επιστημονικό και θεραπευτικό πλαίσιο της μετάβασης με την νομοθέτηση του και την παράλληλη υιοθέτηση του σχετικού θεραπευτικού πρωτοκόλλου

Άλλως επιφυλασσόμεθα για την άσκηση παντός νομίμου δικαιώματός μας και ιδίως για την προσβολή της εγκυκλίου ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων καθώς και για τη σύνταξη αναφοράς-καταγγελίας ενώπιον κάθε αρμόδιας Αρχής της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί των προβλημάτων που προκύπτουν ως προς την παραβίαση των δικαιωμάτων των ασθενών, την παρακώλυση του θεραπευτικού μας έργου και την απειλή για την ψυχική υγεία και ακεραιότητα των ασθενών μας

* * *

Αρμόδιος δικαστικός επιμελητής εντέλλεται να επιδώσει νομίμως την παρούσα σε εκείνους προς τους οποίους απευθύνεται, προς γνώσιν και για τις νόμιμες συνέπειες, με την επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μας, αντιγράφοντας αυτήν ολόκληρη στην έκθεση της επιδόσεώς του.

Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 2019
Η πληρεξουσία δικηγόρος